

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/239/2022
Identifikačné číslo spisu:	7514200541
Dátum vydania rozhodnutia:	12.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7514200541.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ Mgr. G. V., B. T., V. XXX, 2/ I. W., K., L. XXX/X, 3/ Ing. O. P., W., X. 4, zastúpených Advokátskou kanceláriou Vojčík & Partners, s.r.o., Košice, Rázusova 13, IČO: 36866563, proti žalovaným 1/ T. W., B. T., P. B. XX, 2/ G. K., B. T., V. XXX, zastúpeným advokátkou JUDr. Oľgou Kmeťovou, CSc., Košice, Vážecká 4, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K3-16C/10/2014, o dovolaní žalobkýň proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. mája 2022 sp. zn. 3Co/148/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalované 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) zamietol žalobu o určenie, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese Košice - okolie, v obci B. T., v katastrálnom území B. T., zapísané na liste vlastníctva č. XXX ako parcela registra C KN parc.č. XXX, XXX a XXX patria do dedičstva po nebohom K. G., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX v spoluvlastníckom podiele 2/8 z celku a do dedičstva po nebohej H. G., rod. Z., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX v spoluvlastníckom podiele 2/8 z celku (výrok I.), určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese Košice - okolie, v obci B. T., v katastrálnom území B. T., zapísané na liste vlastníctva č. XXX ako parcela registra C KN parc.č. XXX o výmere 751 m², druh pozemku: záhrada, parc.č. XXX o výmere 585 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie a parc.č. XXX o výmere 184 m², druh pozemku: záhrada, zapísané na mene žalovanej v 1. rade pod B4 v spoluvlastníckom podiele 2/8 z celku patria do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v 1. rade v podiele 1/16, žalobkyne v 2. rade v podiele 1/16 a žalobkyne v 3. rade v podiele 1/8 k celku (výrok II.), určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese Košice - okolie, v obci B. T., v katastrálnom území B. T., zapísané na liste vlastníctva č. XXX ako parcela registra C KN parc.č. XXX o výmere 751 m², druh pozemku: záhrada, parc.č. XXX o výmere 585 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie a parc.č. XXX o výmere

184 m², druh pozemku: záhrada, zapísané na mene žalovanej v 2. rade pod B7 v spoluvlastníckom podiele 2/8 z celku patria do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v 1. rade v podiele 1/16, žalobkyne v 2. rade v podiele 1/16 a žalobkyne v 3. rade v podiele 1/8 k celku (výrok III.) a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že právni predchodcovia pôvodných žalobcov K. G. st. a jeho manželka H. nadobudli na základe kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 25. 03. 1947 podiel na nehnuteľnostiach zapísaných v pozemknoknižnej vložke č. XXX parc. č. XXX, XXX a XXX (záhrada a dom č. XXX). Právni predchodcovia žalobkyní uvedené nehnuteľnosti v celosti dlhodobo užívali pokojne, bez toho, aby ich užívanie niekto namietal. Pokojné užívanie nehnuteľností trvalo od roku 1947 do roku 2003. V uvedenom roku, vzhľadom na konanie o oprave zápisu v katastri nehnuteľnosti museli mať pôvodní žalobcovia pochybnosti o svojom vlastníctve, nakoľko z odôvodnenia rozhodnutia Správy katastra Košice-okolie jednoznačne vyplývalo podielové spoluvlastníctvo právnej predchodkyne žalovaných na uvedených nehnuteľnostiach. Podnet na uvedené konanie dávala žalobkyňa 3/ a táto podávala i odvolanie proti rozhodnutiu správy katastra, takže so skutkovým stavom musela byť riadne oboznámená. Skoršie prerušenie vydržacej lehoty súd prvej inštancie nemal za preukázané. Súd uveril tvrdeniu žalobkyne 3/, že až v roku 2003 v súvislosti so zamýšľaným predajom domu zistila okolnosti o spoluvlastníctve právnej predchodkyne žalovaných, pretože vtedy aj dala podnet na opravu zápisu údajov v katastri nehnuteľnosti.

1.2. V prejednávacom prípade bola podľa súdu prvej inštancie sporná dobromyseľnosť držby druhého podielu nehnuteľností, ktorú žalované namietali. Právni predchodcovia pôvodných žalobcov - K. G. st. a jeho manželka H. mali uzavrieť v roku 1947 zámennú zmluvu ústnou formou s Y. T.. Menovaný sa podľa tvrdenia jeho právnych nástupcov - žalovaných, ako i podľa potvrdenia Miestneho národného výboru v B. T. zdržiaval od roku 1924 v USA a na území SR mal byť raz, niekedy v 60-tych rokoch minulého storočia. V polovici minulého storočia bolo bežné, že ľudia kupovali a predávali (príp. aj menili) pozemky z USA. Robilo sa to ale písomnou formou. Podľa uhorského obyčajového práva platného na území SR do 31. 12. 1950 sa pre nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnostiam vyžadovala písomná forma zmluvy a jej zápis do pozemkovej knihy. Keďže k riadnemu zápisu vlastníckeho práva nedošlo, podľa súdnej praxe došlo k spochybneniu dobromyseľnosti právnych predchodcov pôvodných žalobcov. V danom prípade nebola preukázaná existencia zámennej zmluvy, na základe ktorej mali právni predchodcovia pôvodných žalobcov nadobudnúť spornú, druhú polovicu nehnuteľností od právnych predchodcov žalovaných. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním však nemusí byť existencia zmluvy dokázaná, pretože nejde o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy, ale vydržaním. Nakoľko však podľa súdu prvej inštancie nebolo zrejmé a preukázané, s kým presne (vzhľadom na pobyt Y. T. v USA) mali právni predchodcovia pôvodných žalobcov uzavrieť zámennú zmluvu, aj keby len ústnu a či druhá zmluvná strana bola oprávnená na takéto nakladanie s nehnuteľnosťou, mal súd prvej inštancie pochybnosti o dobromyseľnosti vstupu právnych predchodcov pôvodných žalobcov do držby spornej polovice nehnuteľností. Súd pritom vychádzal aj zo záverov skoršieho uznesenia Krajského súdu v Košiciach, podľa ktorého by pri tak závažnej skutočnosti nemali byť pochybnosti a dohady. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že k vydržaniu nehnuteľností neb. K. G. st. a jeho manželkou H. G. nedošlo. Prvý žalobný petit bol z uvedeného dôvodu zamietnutý (I. výrok).

1.3. Žalobkyňa 3/ (dcéra K. G. st. a H. G.) a jej brat, pôvodný žalobca 1/ K. G. považovali predmetné nehnuteľnosti za majetok patriaci ich rodičom, ktorí následne zdedili. Títo pôvodní žalobcovia bývali v dome na uvedených pozemkoch od svojho narodenia, t.j. pôvodný žalobca 1/ od roku 1946 do roku 1990 a žalobkyňa 3/ od roku 1952 do roku 1977. Vlastníctvo svojich rodičov nielen žalobcovia, ale počas ich života nikto (ani právni predchodcovia žalovaných) nikdy nespochybňoval. Informácie o zámene 1 na sporných nehnuteľnostiach s roľou na W. mala žalobkyňa 3/ od už t.č. alebo jej matky žalovaných T. T.. Žalované resp. ich právni predchodcovia tieto pozemky neobhospodarovali, nemali z nich úžitky a ani sa nedomáhali nijakých práv k nim.. Tieto okolnosti svedčia podľa súdu prvej inštancie o dobromyseľnom užívaní nehnuteľností pôvodnými žalobcami. Nejde len o subjektívne vnímanie držiteľov, pretože ako vyplynulo zo svedeckých výpovedí, bolo to tak vnímané i ostatnými obyvateľmi obce, t.j. išlo o okolnosti objektívne nasvedčujúce oprávnenosti držby. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že právni predchodcovia žalovaných - ak by mali mať vedomosť o tom, že k nijakej zámene nedošlo a že im patrí podiel na uvedenej nehnuteľnosti, počas svojho života, za obdobie vyše 60 rokov neužívali tieto nehnuteľnosti a nedomáhali sa svojho vlastníckeho práva. Uvedená dĺžka uplynutého času vyvažuje

nedôslednosť týkajúcu sa náležitostí prevodu právnymi predchodcami a držba tak môže byť považovaná za oprávnenú. Preukázanie právneho titulu sa nevyžaduje, pretože žalobkyne nežiadajú určiť vlastníctvo k nehnuteľnostiam na základe zámennej zmluvy, ale vydržaním, kedy na rozdiel od preukazovania vlastníctva netreba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiacie o poctivosti nadobudnutia vlastníctva.

1.4. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že pôvodní žalobcovia splnili všetky podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Do oprávnenej držby vstúpili dňa 10. 10. 1990, po úmrtí ich matky dňa 09. 10. 1990. Uplynutím 10-ročnej vydržacej lehoty t.j. k 10. 10. 2000 splnili podmienku pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. V konaní bola preukázaná ich oprávnená a nerušená držba v rokoch 1990-2003. Dobromyseľnosť pôvodných žalobcov sa opiera o domnelý právny titul. Dobrá viera sa musí vzťahovať na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo, tento titul, ako už bolo vyššie uvedené, však nemusí byť vždy daný. Postačí, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. K námietke žalovaných, že ich právnym predchodcom svedčal celý čas zápis vo verejnom registri, čo vylučuje dobromyseľnosť žalobcov resp. ich právnych predchodcov, súd prvej inštancie uviedol, že i za takýchto okolností, s prihliadnutím na všetky skutočnosti, za ktorých došlo k uchopeniu držby, je možná oprávnená držba pozemku vedúca k vydržaniu. V zmysle osvedčenia o dedičstve sp.zn. 12D/822/2015, Dnot 156/2015 zo dňa 05. 02. 2016 žalobkyne 1/ a 2/ nadobudli po svojom otcovi podiel na prejednávanych nehnuteľnostiach v rovnakom diele. Žalobný petit v časti, že každá z nich nadobudne spoluvlastnícky podiel celkom 1/8 je v súlade s výsledkami dedičského konania po neb. pôvodnom žalobcovi 1/. Súd prvej inštancie preto žalobe v druhom eventuálnom petite vyhovel a určil, že žalobkyne sú podielovými spoluvlastníkmi sporného podielu, ako to vyplýva z výroku II. rozsudku.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 12. mája 2022 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch a súvisiacom výroku o trovách konania tak, že žalobu v tejto časti zamietol (výrok I.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v celom rozsahu (výrok II.).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnej miere pre rozhodnutie ustálil skutkový stav veci, avšak otázku možného vydržania sporných nehnuteľností či podielov k nim nesprávne právne vyriešil. Žalobcovia v preukázanej veci nepreukázali, aby oni či ich právní predchodcovia so zreteľom na všetky okolnosti boli dobromyseľní, predovšetkým nepreukázali riadny vstup do držby celých nehnuteľností. Samotné dlhodobé užívanie nehnuteľností ani ich nerušené užívanie pre dobromyseľnosť nepostačujú. Podľa záverov súdu prvej inštancie, pretavených aj do právoplatného zamietavého výroku rozsudku K. G., nar. XX. XX. XXXX a H. G., nar. XX. XX. XXXX vlastníckymi sporných podielov k nehnuteľnostiam neboli a sú pochybnosti o ich dobromyseľnosti pri vstupe do držby spornej polovice nehnuteľností. K. G., nar. XX. XX. XXXX a O. P. do držby sporných nehnuteľností mali vstúpiť po úmrtí ich matky dňa XX. XX. XXXX. O. P. do faktickej držby nehnuteľností v roku 1990 vstúpiť nemohla, keďže ako vyplynulo z jej výpovede na pojednávaní 23. 03. 2015, vydala sa v roku 1977 a odsťahovala sa do bytu v Košiciach. K. G., nar. XX. XX. XXXX mal v B. T. svoj (odlišný) pozemok a rodinný dom. Do držby spornej polovice nehnuteľností žalobcovia mali vstúpiť na základe dedičského konania po neb. H. G., vedeného pod D 1824/90, kedy však celkom evidentne predmetom dedenia nebola celá nehnuteľnosť, ale len jej časť. Na základe výsledkov dedičských konaní v roku 1985 a v roku 1990 tak dedičia v žiadnom prípade nemohli byť dobromyseľní v tom, že im svedčia práva k celej nehnuteľnosti a tak berúc do úvahy celkom zrejmé závery dedičských konaní a všetky okolnosti, nemohli byť dobromyseľní v tom, že nadobúdajú práva k celej nehnuteľnosti a vždy je nutné, ako aj v iných obdobných prípadoch brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal mať po vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu celá vec (právo k nej) patrí. Keďže žalobcovia (a ani ich právní predchodcovia) nesplnili jeden zo zákonných predpokladov vydržania - dobromyseľnosť držby, spočívajú podľa odvolacieho súdu napadnuté vyhovujúce výroky rozsudku na nesprávnom právnom posúdení veci a odvolací súd musel v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu aj v tejto časti zamietnuť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne 1/ až 3/ (ďalej aj „dovolateľky“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Žiadali, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na nové konanie. Dovolateľky zároveň podali návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namietali v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. V predmetnej veci sa odvolací súd podľa nich uchýlil len k zopakovaniu priebehu konania, skutkových zistení a právnych posúdení súdom prvej inštancie, pričom jeho vlastná argumentácia a posúdenie bolo zredukované na jednoduché konštatovanie, že prvoinštančný súd vec posúdil právne nesprávne. V napadnutom rozsudku absentuje riadna a presvedčivá argumentácia z akých dôvodov dospel odvolací súd k svojmu rozhodnutiu. V odôvodnení odvolací súd vôbec neuviedol z akého právneho predpisu vychádzal, akú právnu úpravu interpretoval a aplikoval na posudzovaný prípad. Odôvodnenie napadnutého rozsudku bolo podľa dovolateľiek nedostatočné a arbitrárne.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľky videli pri otázke (ne)posúdenia ustanovenia § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní o dobromyseľnom vydržaní. Podľa nich odvolací súd nesprávne vylúčil predmetné ustanovenie, keď súčasne tvrdil, že boli pochybnosti o dobromyseľnosti pri vstupe do držby sporných nehnuteľností, ale neaplikoval zákon v prospech žalobkýň. Ak teda boli pochybnosti, v zmysle § 130 Občianskeho zákonníka sa mal súd prikloniť k dobromyseľnosti.

4. Žalované sa vo vyjadrení k dovolaniu nestotožnili s dovolacou argumentáciou žalobkýň a žiadali, aby dovolací súd odmietol dovolanie a priznal im trovy dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyne namietali nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia (bod 3.1.).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľiek tvrdiacej, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyní, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Žalobkynami namietaná nepreskúmateľnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia má priamu spojitosť predovšetkým s riadnym odôvodnením súdneho rozhodnutia. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci

využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. V zmysle vyššie uvedeného rovnako tak v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

15.1. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

15.2. Možnosť zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie je vlastnosťou apelačného opravného systému, vrátane systému neúplnej apelácie, na ktorom je založené odvolacie konanie v sporovom konaní. Pokiaľ nie je možné rozhodnutie potvrdiť, pretože odvolanie je úplne alebo sčasti dôvodné a zároveň nie sú dané dôvody na zrušenie rozhodnutia, je povinnosťou odvolacieho súdu preskúmať skutkovú a stránku veci a meritórne rozhodnúť.

15.3. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

16. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, na základe čoho dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutých vyhovujúcich výrokov tak, že žalobu v týchto častiach zamietol.

16.1. Odvolací súd nevstupoval do procesu modifikácie skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, na ktorom bolo rozhodnutie založené, inak povedané vychádzal z procesnej situácie, že súd prvej inštancie správne a dostatočne zistil skutkový stav veci, ale jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení, pričom odvolací súd bol viazaný zisteným skutkovým stavom (§ 383 CSP). Odvolací súd pri preskúmaní právneho posúdenia odvolaním napadnutých vyhovujúcich výrokov dospel k záveru, že súd prvej inštancie pochybil tým, že vyvodil odlišné právne závery v otázke vydržania sporných spoluvlastníckych podielov. Odvolací súd konštatoval nesporné skutočnosti, záver súdu prvej inštancie smerujúci k zamietnutiu prvej časti žalobného petitu o vydržaní sporných nehnuteľností právnymi predchodcami pôvodného žalobcu a žalobkyne 3/ a prezentoval dôvody ktoré prvoinštančný súd viedli k čiastočnému vyhoveniu žaloby, pričom odvolací súd s takými dôvodmi nesúhlasil, pretože nebola preukázaná dobromyseľnosť nadobúdateľov pri vstupe do držby sporných nehnuteľností (body 16. až 18. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Ďalej odvolací súd predostrel výklad pojmu dobrá viera, kritéria posúdenia dobromyseľnosti (aj v súvislosti s ospravedlniteľným omylom) a osobitne akcentoval omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedlniteľný (bod 19. napadnutého rozsudku), ktorý výklad podľa dovolacieho súdu nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnený či arbitrárny. Z uvedeného potom pre odvolací súd vyplynul záver o tom, že žalobkyne nepreukázali vstup do držby celých nehnuteľností, ktorý dostatočne odôvodnil (bod 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

16.2. Dovolateľky namietali, že napadnuté rozhodnutie neuvádza z akého právneho predpisu odvolací

súd vychádzal, inak povedané namietajú nedostatok odôvodnenia v právnom posúdení veci.

16.2.1. Pod právnym posúdením sa rozumie činnosť, pri ktorej súd podriadi zistený skutkový stav pod príslušnú právnu normu. Relevantné skutkové zistenia v prejednávanej spore sú myšlienkovým postupom súdu podradené pod hypotézu právnej normy, ktorá sa má aplikovať. V odôvodnení súd odcituje túto právnu normu a v ďalšej časti odôvodnenia vysvetlí, ktoré zo skutkových zistení odôvodňujú aplikáciu práve tejto právnej normy. Súd sa tiež vyjadrí, ako túto právnu normu interpretuje - Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Praha : C. H. Beck, 2016, 816 s.

16.2.2. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd síce právnu normu neodcitoval, avšak pri zohľadnení existencie už právoplatného zamietajúceho výroku I. prvoinštančného rozhodnutia ktorý sa týkal vydržania nehnuteľností právnymi predchodcami pôvodného žalobcu a žalovanej 3/ a dôvodov smerujúcich k takémuto záveru, pričom zároveň odvolací súd podal výklad relevantnej právnej normy (upravujúcej pojem oprávnenej držby vymedzenej v ustanovení § 130 ods. 1 vety prvej OZ) a uviedol skutkové zistenia odôvodňujúce jej použitie, možno konštatovať, že aplikácia dotknutej právnej normy (aj keď nebola explicitne citovaná) bola zrejma z odôvodnenia napadnutého rozsudku, preto nedošlo k naplneniu podmienky zmätočnosťnej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd neopomenul vziať do úvahy žiadosť z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zjavné, z akých dôvodov odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyne sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňujú a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľky so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

19. Najvyšší súd nezistil ani opodstatnenosť tvrdenia dovolateľiek o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa odvolací súd natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil odvolací súd pri prijímaní záveru o potrebe zmeniť odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

20. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

21. Aj v prípade dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí ísť o otázku právnu, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by dovolateľ mal a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť potrebu, aby odvolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil a c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

22. Dovolateľky, poukazujúc na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietajú nesprávne právne posúdenie pri rozhodovaní o dobromyseľnom vydržaní. Podľa nich odvolací súd nesprávne vylúčil ustanovenie § 130 vety druhej OZ, keď súčasne tvrdil, že boli pochybnosti o dobromyseľnosti pri vstupe do držby sporných nehnuteľností, ale neaplikoval zákon v prospech žalobkýň. Ak teda boli pochybnosti, v zmysle § 130 Občianskeho zákonníka sa mal súd prikloniť k dobromyseľnosti (bod 3.2.).

23. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že odvolací súd zmenil napadnuté vyhovujúce výroky rozsudku súdu prvej inštancie a žalobu v tomto rozsahu zamietol z dôvodu, že žalobkyne (ani ich právni predchodcovia) nespĺnili predpoklad dobromyseľnosti vydržania vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam. Napadnuté rozhodnutie nebolo postavené na aplikácii ustanovenia § 130 ods. 1 vety druhej OZ, pretože použiť vyvrátiťelnú domnienku v prospech držiteľa možno len v pochybnostiach o tom, či je držiteľ s ohľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Z rozhodnutia odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že držba žalobkýň sa neopierala o objektívne prijateľnú dobrú vieru o tom, že sú vlastníčkmi nehnuteľností. V tomto smere odvolací súd žiadne pochybnosti neprezentoval. Keďže relevantné skutočnosti právneho dôvodu držby neboli preukázané, aplikácia vyvrátiťelnej právnej domnienky oprávnenosti držby neprichádzala do úvahy.

24. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolateľkami predostretá dovolacia otázka nebola pre rozhodnutie sporu rozhodujúca. Zodpovedanie tejto otázky dovolacím súdom by nevedlo k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia, nakoľko odvolací súd na nej nezaložil svoje rozhodnutie. Cieľom konania pred dovolacím súdom je poskytnúť dotknutej strane reálnu ochranu jej práva, nie riešiť teoretické alebo akademické otázky. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP.

25. Najvyšší súd dospel k záveru, že žalobkyne v danom prípade nedôvodne vyvodzujú prípustnosť podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP z toho, čo nepredstavovalo riešenie právnej otázky, na ktorej by spočívalo právne posúdenie danej veci a zakladalo prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia.

26. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkýň v časti, v ktorej namietali vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

27. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP navrhovaných žalobkýňami 1/ až 3/ a v súlade s

ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 7Cdo/129/2020 alebo 2Cdo/91/2021).

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.